

FEDERATIUNEA

Diurnala politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominic'a.

Locuanti'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrierile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespon-
denti regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramiai si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 fl. „ „
Pre anulu intregu . . . 12 fl. „ „

Pentru Romanii:
pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 80 cr. taps'a tim-
brale pentru desce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costă 10 cr.

A p e l u

cătra Inteligenti'a Romana d'in Transilvani'a!

De-si metingurile séu adunările de partide sunt la ordinea d'ilei in tota Ungari'a, Banatu si Transilvani'a, trebue totu-si sé constatâmu cu durere, că d'in tre tote clasele de poporu, Romanii d'in Transilvani'a sau folositu pan'acum mai putienu de unulu d'intre cele mai frumoase drepturi sanctiunate de multu prin pracs'a constitutiunala: de dreptulu consvaturii in privinti'a tientei proprie si a aplicării midiloceloru legale pentru apărarea intereseloru loru de viétia.

Delaturarea acestui reu nu se mai pote nici cum amenă fără o si mai mare periclitare a celoru mai sante interese ale nostre patriotice si nationale. — De aceea atâtu d'in pres'a nostra nationala, cum si d'in descoperirile toturoru barbitiloru nostri bine-simtitori se vede, că necesitatea unei adunantie a inteligentiei nostre n'a fostu nici can-lu mai semtita ca asta-di.

Considerantele premise cum si apropiarea tempului de alegeri la diet'a d'in Pest'a me determinara a urmă provocârilor ce mi se facu d'in multe părți si a-mi luă libertatea sé invită prin acést'a pre multu stimat'a nostra Inteligenti'a Romana d'in Transilvani'a la o conferinti'a fratiesca in opidulu Mer-curea*) pre diu'a de ^{7 martiu} ^{23 februaru} a. c.

Scopulu acestei conferinti'e va fi:

1. Constituirea partidei nationale romane d'in Transilvani'a dupa esemplulu altoru partide si cluburi constitutiunale déjà demultu organizate in tiéra.

2. Statorirea unui modu de procedere solidara in privinti'a algeriloru viitorie si a dietei d'in Pest'a cum si preste totu in privinti'a intereseloru nostre nationale si patriotice.

Speru, că fia-care inteligente alu natiunei nostre va fi petrunsu de important'a lucrului, se va silii in ori-ce modu si cu ori-ce sacrificiu a-si implini prin urmarea acestei invitări fratiesci o frumoasa detorintia cătra patri'a si natiunea sa si că prin urmare conferinti'a convocata va fi cătu mai numerosa.

Mercurea, in ^{22/10} februaru 1869.

Elia Macelariu.

Invitatiune.

Subscribulu, voindu a satisfacé provocârilor primite d'in mai multe părți, prin acést'a-si iè libertatea a invită pre Inteligenti'a Romana d'in comitatulu Clusiuului la una conferinti'a ce se va tiendé Joi in ^{30 februaru a. c.} ^{4 martiu a. c.} aici in Clusiu in localitatea casinei romane inainte de amédia-di. Obiectulu consultârilor va fi caus'a algeriloru de deputati la diet'a viitoria. Clusiu ^{17/5} februaru 1869.

Ioane Pamfilie,
Protopopu gr. c.

Transilvani'a.

Clusiu, 22 fauru 1869.

(Sciri importante: Missiunea publica si secreta a dlui Cav. de Puscariu, — Reabilitarea dlui Iac. Muresianu.)

Dle Red! D'in fonte siguru vinu a te incunoscintiă că d. Cav. de Puscariu e insarcinatu d'in partea ministeriului d'in Pest'a ca sé ésa in districtele Brasienului si Fagarasiului precum si in scaunulu Sabliului spre a visită (adeca: Vorba sé fie! Red.) scolele romanesci, — apoi sé sciti că numai cele romanesci, — ca d'in scolele confessionale sé faca scole comunale de statu, — ca nu cum-va si pana la denumirea inspectorului districtualu, comunele romane sé sufere vre o scadere (!) in educatiunea poporului. — Unii si-facu intrebarea: pentru ce ministeriulu afla cu cale a tramite la fati'a locului (la susamintitele locuri) chiaru pre d. Cav. Puscariu, si toc m'a acu m? Noi inse i reflectâmu că acést'a este o viua dovada despre bunele intentiuni a le ministeriului si unu nou documentu că magiarului zace i la Inima fericirea, buna-starea si prosperarea romanului.

*) Telegrameloru diarielor magiare si nemtiesci de aici pusera d'in gresiela Késmárk in Scepusiu (Ungar.) in locu de Mercuria-Reussmarkt.

Altii d'icu: că ministeriulu s'ar poté pre deplinu informă despre starea scoleloru d'in districtele mai susamintite, că-ce abiè au trecutu lun'a decandu se tramisera tabellele statisticé precum si informatiunile recerute pentru scolele d'in Transilvani'a, de unde lesne se pote vedé starea acelor-u-a.

Era altii d'icu: că ministeriulu facea cu multu mai bine, de cum-va denumiă pre inspectorulu scolaristic districtualu, carele numai singuru acést'a misiune ar avè-o.

In fine altii d'icu: că tota missiunea dlui Puscariu e numai pretestu (baga de sama, rogu-te, acést'a voru fi d'icandu numai limbele cele rele. Red.) că de si dsa numai in districtulu Fagarasiului are sperare de a poté reesi deputatu, totu-si ca sé nu fie asiè batoriu la ochi, sé se mai intorea d'in candu incandu si in districtele vecine! Au credeti dvostra că d. cav. de P... va fi in stare a cercetă atâtu amaru de scole si inca cu rezultatu bunu? Spre acést'a i-ar' trebui celu putienu unu anu intregu. Dar' apoi, daca D. P. e tramisulu guvernului pentru ce sé aiba de lucru numai eschisivu cu scolele romanesci si nu si cu a le celoru lalte confessiuni? p. e. cu a le luteraniloru calviiloru, etc. (nu ispititi tote câte, că imbetraniti mai nainte de tempu, apoi cetatienii buni si loiali se culca pe urechia si dormu, guvernulu i padiesce si atunci. Red.) nu ne potemu îndestulu miră, — pote că lucrulu stă cu totulu altmintrea.

Ve incunoscintiezu totodata că guvernulu reg. (comisariatulu? R.) au despusu ca D. Iacobu Muresianu Red. „Gaz. Trans.“ sé se repuna in postulu avutu de profes. si directoru alu gimnasiului cat. de ritulu lat. in Brasieu. Eră o consecinti'a naturala a sistarii procesului de pressa, cu tote aceste recunoscemu unu actu de dreptate si ecuitate alu guvernului, carele, respundietoriu séu nerespundietoriu precum este, potea sé-lu si demisiuneze cu totulu.

NB. Relativu la missiunea dlui cav. de P... am sé adaugu, că d. capitanu alu Fagarasiului este avisatu... Éca vine! drepte faceti carările lui!

Magu.

Autonomi'a baserecesca.

(Fragmentu d'intru una epistola mai lunga. Red.)

Blasiu, 15 feb. 1869.

Acumu sé vedemu, cum se respectéza autonomi'a baserecei nostre de susu, scii de colu d'in partea regimului.

Tiér'a n'ostra actualminte este in man'a unui regimu, carele afla desfatere, candu juredictiunile subordonate lu tituleza „respundietoriu si independente.” De la estu feliu de regimu cu dreptu cuventu ascépta omulu, ca sé lucre in cuscienti'a respundietatii sale; prin urmare sé se contenesca de la fapte, ce nu se potu justifică. De la estu feliu de regimu cu dreptu cuventu ascépta omulu, ca elu care se bucura de independenti'a sa, in cătu bucuros o primesce si in titulatura, sé respecteze si autonomi'a altoru-a; prin urmare sé nu faca despuneri in afaceri tinentorie individualitatii autonome.

Asiè s'ar cadé sé lucre ministeriulu d'in Pest'a. déca elu ar' fi in cuscienti'a respundietatii sale, déca elu ar' volé sé scia de „suum cuique“ si sé respecteze autonomi'a altoru-a.

Ei dar' ministeriulu d'in Pest'a nu vrè sé scia de aceste. Elu ni tramete la ordonantie, ca si cum ar' da regulamente pentru usarii séi. Elu dispune preste pung'a baserecei nostre, ca si cum ar' dispune despre banii votati pentru cancelari'a ministeriale.

Nu esagerezu, domnulu meu, ei cu dorere ti-sponu curatu numai unu tristu adeveru: ministeriulu pestanu intru nerespectarea autonomiei nostre baserecesci merge mai de parte, de cătu Bach.

Spre adeverire asiu poté sé me provocu la despuneri ministeriului in afacerea alegerei: dar' nu facu pentru că ore-câte sinode eparciali si pre urm'a loru celu Arcidiecesanu de la 11 aug. trecutu, au infruntatu cu demnitate ingerenti'a ministeriului in cele interne ale baserecei n'ostre, si facundu representatiune la Maiestate au apertu derepturele lo-vite prin chartile ministeriale, — si ce n'au facutu

séu nu au potutu face nece unele nece altele, ace'a de securu va pleni istori'a.

Nu me provocu la urmarea regimului nece d'in caus'a ace'a, că mi s'ar' poté respunde: „regimulu a fostu impinsu de necesitatea estrema, pentru că la d'in contra nu esfău lucrurile dupa dorinti'a d'insului”, — de-si argumentulu acestu a usioru se ar' poté retunde: că „necesitatea“ numai intru unele casuri pote scusa vatemarea dereptului strainu, si casulu acestu-a de locu nu se pote numeră intre cele scusabili prin necesitate, — ér' apoi ce se tiene de dorintiele regimului, cari respectandu-ni-se autonomi'a aru fi remasu pre diosu, e intrebare: ore erău ele indreptatite séu ba?

Cu tote aceste eu nu me voiu provocă, de cătu la fapte de acele, prin cari inaltulu regimu respundietoriu si independente lovesce deadreptulu si in modu nejustificabile autonomi'a baserecei nostre.

Acè inse-mi cauta, sé incepu cu unele fapte purcese de la alte regimuri de mai inainte, cari totu-si cadu si in contulu regimului de acumu, pentru că petrece intr'insele.

In a. 1858 prot'a X si apoi la 1860 Y au datu suplice cătra Maiestate si provocandu-se la meritele si impregiurările loru au cerutu subventiune anuale. In tomn'a a. 1861 sub regimulu contelui Mikó ordinariatulu metropolitanu d'in Blasiu se pomeni cu o scrisore, prin care Guberniulu i face cunoscutu, că aceloru doi protopopi li s'au datu câte 500 fl. si s'a demandatu casei provinciali, ca sum'a ace'a de 1000 fl. v. a. sé o petreca intre spesele definitive ale fundului, ce Episcopopulu Bobu a intemeiatu pentru clerulu gr. catolicu.

Metropolitulu Alesandru nu eră a casa ci capitululu a remustratu in data in contra acestei nedreptăti. S'a provocatu la literale fundatiunali ale fericitului fundatoriu, prin cari dreptulu de a conferi ajutorie d'in fundulu Bobianu apriatu este rezervatu episcopopulu si capitululu d'in Blasiu, — si că fundulu Bobianu este fundu privatu preste care statulu nu pote despune. — Totu o data a scrisu si metropolitulu dandu spresiune sentiminteloru produse prin lucrarea regimului: ne-a datu o lovitura desperatoria; in locu de a ni da ce-va, iè si ce avemu; una manipuliatiune noua de a asemnă de nostro sine nobis; sub Bach nu amu patitu asiè, — si rogandu-lu se lucre si d'insulu pentru revocarea acelei dispuestiuni nedrepte.

Au trecutu ani, pana candu in urma regimulu (carele pre atunci nu mai eră condusu de c. Miko) si-a cunoscutu strembetatea si a scrisu la Blasiu, că s'au datu ordini, ca acei 1000 fl. sé se numere in dereptu fundului Bobianu. Si au trecutu alti ani, si a resaritu diu'a de asta-di, si acei 1000 fl. totu nu s'au mai numeratu fundului Bobianu.

De ce regimulu respundietoriu nu pleca urechi'a, sa sé audia si plenesca cererea justaa capitululu metropolitanu, ei mai vertosu continua nedreptatea, ce ni-a facutu, unu predecesoriu alu séu? — Déca elu ar' volé sé ni respecteze autonomi'a de buna sama nu ar' intardă a ni vindecă reulu si nu ar' adauge a ni sutrage si pucinulu, ce avemu. — 1000 fl. pentru noi sunt una suma considerabile si numai d'in usur'a ei pre 7—8 ani trecuti, de candu ni-o a luatu regimulu, inca s'ar poté ajută vre-o 10 preuti seraci.

Nu multu dupa 61 s'au limpeditu partea cuvenita munastirci d'in veniturile intercalarie, dupa destituirea episcopopulu Lemény.

Guberniulu a cumperatu pre sum'a acést'a si interusuriulu ei pana la tempulu limpedfiei obligatiuni de 10,000 si atâte sute flor.

Ordinariatulu a cerutu atunci in data si apoi de repetite ori estradarea acelor obligatiuni spre a se administră impreuna cu alalte venituri munastiresci.

Si nu dă Ddieu, ca obligatiunile acele sé venia una data: N'au venitu sub Crenneville-Haller, si nu vinu sub Pechi-Voda — Andrassy.

Ce se alege de venituloru, scie marele Ddieu si regimulu; ér' ce sciu alti moritori, este, că fruptulu aceloru 10,000 si câte-va sute flor. pana acum nu a intratu in fundulu munastirescu, — si

* * * Iosifu Wehrmacher, unu aritectu nascutu in Brasiovu si repausatu in 3 febr. 1869 in Vien'a, a lasatu prin testamentu comun'a Brasiovilui de erede universale preste averea lui. Ecsecutoriulu testamentului lui e c. r. notariu Dr. Probeheim in Vien'a. Avera in chartie de pretiu e de 16,000 fl. v. a.; diumetate o destina de fundatiune pentru pauperi, er' cea-l-alta diumetate pentru redicarea unui stipendiu pentru studenti pauperi transilvaneni inse diliginti fara deosebire de relegiune si natiune, cari fundatiuni voru portã numele lui. Sê si fia numele neuitatu! („G. Tr.“)

* * * Balulu curtii d'in Buouresci fã si estimpu splendidu. De alta data la cuadrilu aveã Alteti'a Sa pe br. Eder de vis-a-vis; acum avũ pe d. Green si cont. Kaiserling, consulii Angiiei si Prusiei. Principele ingagiã pãrendatu cãte o dama aristocrata, apoi una d'in starea cetatienãscã. — Madamele Charlotte Ghica, Cleopatra Trubecke, Popp si Ghermanu avura ace'a rara norocire. Cãtra mediulu noptii se desiartara toaste. Principele Carolu I. redicã toastu pentru fericirea urbis et orbis (asiã numiã romanii, strabunii nostri cetatea si imperiulu loru, cum se dõce, romanismulu), candu cele 7 capele militari musicale in curtea palatului intonara serenad'a lui Schubert. Balulu sê fini pe la 3 ore cu cotilionu. („G. Tr.“)

* * * Una corespondintia locala de aici dõce cã, amesuratu sciriloru sosite eri in Bud'a, Majestatãile sale imperatulu si imperatãsa voru sosi aice inca inainte de finea lunei acestei-a, de unde apoi insociti de dlu ministru presiedinte voru caletori cãtra Croati'a. In curtea regesca se facu dejã pregãtirile necesarie pentru primirea inãltiloru ospeti.

* * * (Curi'a regia) „M. A.“ spune, cã guvernulu voiesce a cumpãrã casele lui Lubly, situate intre institutul veterinaru si cas'a tieroi (in Pest'a), pentru a edificã in locul loru unu palatiu grandiosu pentru justitia. Edificiulu de acuma alu curiei regie, deosebitu in despartieminte, se va vinde.

* * * (Denumire.) Aflãmu d'in foi'a oficialã „B. Kõz.“, cã d. Iuliu D. Bardoã, fostulu practicant de conceptu la guvernulu transilvanu, e denumitu conceptistu onorariu la ministeriulu culteloru si instructiunii publice.

Sciri electrice.

Madridu, 22 fauru. Rivero dechiara cortesulu de constituitu. Figueras combate primirea regulamentului d'in anulu 1854 amintindu diu'a propasfriu lui Washington. Elu dechiara cã monarci'a e incompatibila cu libertatea. Cu tote aceste inse s'a primitu

regulamentulu d'in an. 1854 pana ce se va elaborã unu regulamentu nou, precum si motiunea pentru delaturarea juramentului. Dupa acẽst'a a urmatu resignarea guvernului provisoriu. Serrano provoca cortesulu a-si urmã agendele sale.

Prim amintesce colucrarea sa cu Serrano pentru pregãtirile revolutiunii pentru resturnarea dinastiei, carea nu se va mai restaurã neci una data, si protesteza in contr'a asertiunii, cã elu ar' vol sê dõe dinastiei mana de ajutoriu pentru restaurarea sa. Oratorele dõce cã si-va sacrà ca si pana acum interesele si vieti'a sa triumfulu libertãtii, si provoca cortesulu a propasã resolutu pre calea revolutiunii. Topete defasiura conduit'a sa de la 17 septemvre. Dupa aceste Rios Rosas si consotii propunu a se votã guvernului provisoriu unu adresa de multiamire si a insarcinã pre Serrano cu formarea noulu ministeriu. Castellar doresce, ca propunerea acẽst'a sê nu se discute. Siedinti'a se continua.

Vien'a, 23 fauru. Russi'a a provocatu pre Dani'a a-si formulã pretensiunile sale asupr'a Schlesvigului de nordu pentru a fi tratate cu confidentialia, perseverandu pre langa relatiunile factice.

Belgradu, 23 fauru. „Vidovdan“ in nrlu sêu de asta-di multiamesce in numele poporulu serbescu guvernului ungurescu pentru pertratãrea publica a procesului intentatu contr'a principeliu Alexandru Carageorgieviciu, si procurorului de statu pentru energie'a sa pledare, si sperãza cã tribunalele mai inalte voru intari sentinti'a adusa.

Vien'a, 23 fauru. Amesuratu unu telegramu d'in Copenhag'a, „Press'a“ de adi dõce, cã vinderea coloniilor danice, d'in Indi'a apusãna, uniunii nord-americeane, e secura.

Berolinu, 23 fauru. In siedinti'a de adi a parlamentului confederatiunii de nordu, presiedindu ministru sasonu b. Friesen, s'au prezentatu urmatoriele proiepte presidiale: Subordenarea staturiloru

confederate ministeriului prusescu alu afaceriloru straine, legea electorala dietala, legea despre delaturarea incarcerãrii pentru contributiune, si conventiunea postala inchiata intre confederatiunea de nord si Romani'a.

Munichu, 23 fauru. In camer'a reprezentantiloru s'a primitu cu una maioritãte mare legea seclara.

Parisiu, 23 fauru. Thiers a tienutu in camer'a una vorbire luuga in contr'a aministratiunii municipale d'in Parisu.

Parisiu, 23 fauru. „Public“ dõce cã guvernulu d'in Belgi'a se pregãtesce a responde la not'a francesã, referitoria la cestiunile economice, cari s'au escatu d'in primirea legii pentru cãile ferate.

Agramu, 24 fauru. Doi-spre-diece conducãtorii ai albanesiloru ascẽpta in Cetinie pe principele Muntenegrului, pentru a-lu salutã ca pre suveranu Turcii padiescu aspru granitiile Muntenegrului.

Sirupu albu de erburi pentru Peptu de Hoffmann Dr in Medic.

Preparatulu meu dieteticu pentru alinãrea doreriloru este cunoscutu in tota lumea si se intrebuintãza cu succesu in contr'a totororu boleloru catarale (gutaraiu) regusciã, tusa, introcãrare, imbalare, mancarime, doreri de grumadiu si resuflãre grea (astma). Pentru ca onor. publicu sê nu fie inislatu prin contrafactiuni, binevoesca a reflectã la sigilu, eticheta, firma si la instructiunea alaturata pentru intrebuintãrea medicamentului.

Hoffmann Dr. in Med.

Pentru Brasiovu se afla in depositu butelie de cãte 2 fl., 1 fl si 1/2 fl. v. a. la Dl. I. B. Popoviciu comerciante. 2-3

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: ALEXANDRU ROMANU.

Comunicatiunile pre Cãile ferate.

Table with train schedules for routes: Pre Lini'a Statului Pest'a-Vien'a, Cu Trasura accelerata Vien'a-Pest'a, Segedinu-Pest'a, Vien'a-Baziasiu, Baziasiu-Vien'a, Calea fer. de Nordu unq. Pest'a-S.-Tarjan, S.-Tarjan-Pest'a, Calea fer. de Sudu (amedia-di), Bud'a-Triestu, Triestu-Kanizsa, Triestu-Bud'a, Kanizsa-Bud'a, Bud'a-Albaregale-Vien'a, Vien'a-Albaregale-Bud'a.

Table with train schedules for routes: Alba-Regia, Bud'a, Calea fer. spre Tis'a, Vien'a-Pest'a-Casiovi'a, Vien'a-Pest'a-Aradu, Vien'a-Pest'a-Oradea-Mare, Casiovi'a-Pest'a-Vien'a, Aradu-Pest'a-Vien'a, Oradea-Mare-Pest'a-Vien'a, Mohaciu-Barciu.

Table with train schedules for routes: Barciu-Mohaciu, Aradu-Alba-Iulia (Belgradu.), Alb'a-Iulia-Aradu, Navigatiunea (Plutirea), Cu vaporele societãtii Danubiane imp. reg. ãpriv. Vaporele cu caletorii plẽca, Sosirea vaporeloru in Pest'a.